

7.06.2023 - Brązowa plamistość pomidora - groźna choroba tytoniu

Brązowa plamistość pomidora, powodowana jest przez *Tomato spotted wilt virus* (TSWV), wśród plantatorów tytoniu znana jest także pod nazwami: „*Lycopersicum virus 3*” lub „choroba lubelska”. Choroba pojawiła się w Polsce w latach 50. XX wieku i od tamtego czasu występuje co roku w mniejszym bądź większym nasileniu. Na przełomie XX i XXI wieku zniszczenia spowodowane przez TSWV w niektórych rejonach uprawy tytoniu w Polsce objęły nawet 45% plantacji.

W warunkach naturalnych wirus poraża rośliny tytoniu w każdej fazie wzrostu począwszy od rozsady, poprzez młode i dojrzałe rośliny na polu. W początkowej fazie infekcji na roślinach pojawiają się lokalnie występujące jasne bądź żółtawe przebarwienia młodych liści (fot. 1). Z czasem pojawia się charakterystyczne żółknięcie i zagięcie wierzchołka oraz karłowacenie roślin. Dodatkowo występują nekrozy liści oraz ciemne smugi na łodydze (fot. 2). Silnie porażone rośliny najczęściej obumierają co prowadzi do zniszczenia plantacji. W Polsce wirus TSWV jest przenoszony przez wciornastka tytoniowca (*Thrips tabaci*). Jest to bardzo małych rozmiarów owad mierzący ok. 1mm długości. Wiosną dorosłe osobniki przelatują na świeżo zasadzone rośliny tytoniu. Większość z nich jest nosicielami wirusa, dlatego żerując zakażają rośliny TSWV. Wciornastki mnożą się w bardzo szybkim tempie. Dorosłe samice składają od 60 do 100 jaj 2 do 4 razy w sezonie. Wciornastki są jednak mało ruchliwe. Po wiosennym nalocie na tytoń, rzadko kiedy przemieszczają się na plantacje sąsiednie a nawet z rośliny na roślinę.

Stopień porażenia plantacji zależy głównie od skuteczności zwalczania pokolenia zimującego, które pod koniec maja i na początku czerwca zasiedla plantacje tytoniu. Zaleca się zatem zwalczanie owadów za pomocą dozwolonych środków owadobójczych np.: Inazuma 130 WG, Los Ovados 200 SE, Kobe 20 SP, Sekil 20 SP, Mospilan 20 SP i Lanmos 20 SP. Warto zadbać by oprócz oprysku pola tytoniowego wykonać także zabieg na przyległej miedzy, pobliskim ugorze czy zakrzaczeniu stanowiących siedlisko wciornastków.

Fot. 1. Początkowe objawy brązowej plamistości pomidora na tytoniu

Fot. 2. Roślina tytoniu w zaawansowanym stadium choroby

Opracowano: Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowego Instytut Badawczy w Puławach